

**DRŽAVNA AGENCIJA ZA ISTRAGE I ZAŠTITU
FINANSIJSKO-OBAVJEŠTAJNI ODJEL**

**STATISTIČKI PODACI I POJAVNI OBLICI
PRANJA NOVCA I FINANSIRANJA TERORISTIČKIH AKTIVNOSTI**

Juli 2015.

SADRŽAJ

UVOD	3
I. PRAVNI OKVIR	4
II. ORGANIZACIONA STRUKTURA	4
III. PRIJAVA TRANSAKCIJA	5
IV. ANALITIČKO-OBAVJEŠTAJNE AKTIVNOSTI	7
V. ISTRAŽNE AKTIVNOSTI	9
VI. MEĐUNARODNA SARADNJA	9
VIA. MEĐUNARODNA RAZMJENA INFORMACIJA I EGMONT GRUPA	9
VIB. MONEYVAL	12
VII. TIPOLOGIJE PRANJA NOVCA	12
SLUČAJ 1.	13
SLUČAJ 2.	14
SLUČAJ 3.	15
SLUČAJ 4.	15
SLUČAJ 5.	16
VIII. PROCJENA BUDUĆIH TREDOVA	16
KORISNI LINKOVI	18

UVOD

Finansijsko-obavještajni odjel (u daljem tekstu: FOO) Državne agencije za istrage i zaštitu (u daljem tekstu: SIPA) centralna je državna finansijsko-obavještajna jedinica u Bosni i Hercegovini (BiH), koja funkcionira u skladu sa obavezujućim međunarodnim standardima u oblasti borbe protiv pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti.

FOO SIPA-e je osnovna organizaciona jedinica SIPA-e, sa svim policijskim i istražnim ovlastima, za razliku od zemalja okruženja u kojima su finansijsko-obavještajne jedinice administrativnog tipa i djeluju kao samostalne organizacije pri ministarstvima finansija.

Zakon i međunarodni standardi određuju da sistem sprečavanja pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti nije u nadležnosti samo jedne institucije, nego je to sistem u kojem je zakonski definirana uloga finansijsko-obavještajne jedinice, odnosno uloga svih drugih učesnika iz sistema sprečavanja pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti, te njihova međusobna interakcija i saradnja.

Osnovni zadatak FOO-a je da prima, prikuplja, evidentira i analizira informacije, podatke i dokumentaciju, te istražuje i prosljeđuje rezultate analiza i/ili istraga nadležnim tužilaštvarima i drugim nadležnim organima, kako u BiH tako i u inostranstvu, koji istražuju krivična djela pranja novca i/ili finansiranja terorističkih aktivnosti.

Prvi Zakon o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti usvojen je i stupio na snagu krajem 2004. godine, kada i FOO postaje funkcionalno i operativno u SIPA-i, a već 29.06.2005. godine primljeno je u članstvo Egmont grupe, svjetske mreže finansijsko-obavještajnih jedinica.

Novi Zakon o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti stupio je na snagu 17.06.2014. godine („Službeni glasnik BiH“, broj 47/14).

I. PRAVNI OKVIR

Poslovi iz nadležnosti FOO-a propisani su Zakonom o Državnoj agenciji za istrage i zaštitu („Službeni glasnik BiH“, br. 27/04, 63/04, 35/05, 49/09 i 40/12) i Zakonom o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti („Službeni glasnik BiH“, broj 47/14) kojim se nalaže:

- a) mjere, radnje i postupci u finansijskom i nefinansijskom sektoru koji se preduzimaju s ciljem sprečavanja i otkrivanja pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti;
- b) obveznici provođenja mera, radnji i postupaka koji su dužni postupati prema ovome zakonu;
- c) nadzor nad obveznicima u provođenju mera, radnji i postupaka u finansijskom i nefinansijskom poslovanju koji se preduzima radi sprečavanja pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti;
- d) zadaci i nadležnosti FOO-a SIPA-e;
- e) međuinstitucionalna saradnja nadležnih organa BiH, Federacije BiH, Republike Srpske, Brčko distrikta BiH i ostalih nivoa državnog uređenja BiH u sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti;
- f) međunarodna saradnja na području sprečavanja pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti;
- g) zadaci, nadležnosti i postupci drugih organa i pravnih osoba s javnim ovlastima u sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti u BiH, te
- h) ostali poslovi od značaja za razvoj sistema za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti.

Pravilnikom o provođenju Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti („Službeni glasnik BiH“, broj 41/15) detaljnije je regulirana ova oblast, što olakšava primjenu Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti.

Također, u primjeni je i Uputstvo o načinu popune obrazaca i elektronskog unosa podataka za prijavu novčanih transakcija od strane obveznika („Službeni glasnik BiH“, broj 41/15). Uputstvom se utvrđuje način popune obrazaca i elektronskog unosa podataka u postupku prijave novčanih transakcija FOO-a SIPA-e u skladu sa Zakonom o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti.

II. ORGANIZACIONA STRUKTURA

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji Državne agencije za istrage i zaštitu FOO je uređeno kao jedno od osnovnih organizacionih jedinica, koje u svom sastavu ima:

- a) Analitički odsjek,
- b) Odsjek za istrage i
- c) Odsjek za pravna pitanja, međunarodnu saradnju i podršku.

U FOO-u sistematizirani su državni službenici, policijski službenici i zaposlenici. Policijski službenici sistematizirani su u Odsjeku za istrage, dok su ostala dva odsjeka popunjena državnim službenicima i zaposlenicima. Trenutna kadrovska popunjenošć FOO-a je 82%.

Organizaciona šema FOO-a

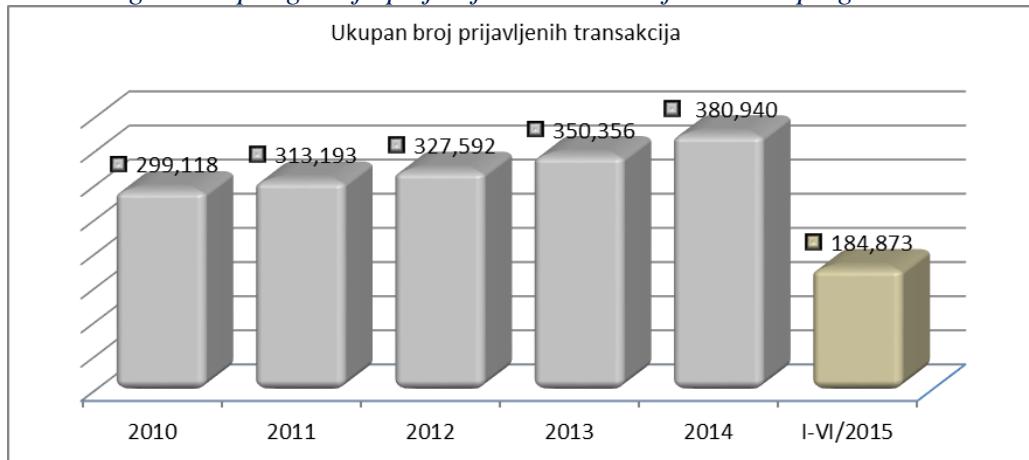

III. PRIJAVA TRANSAKCIJA

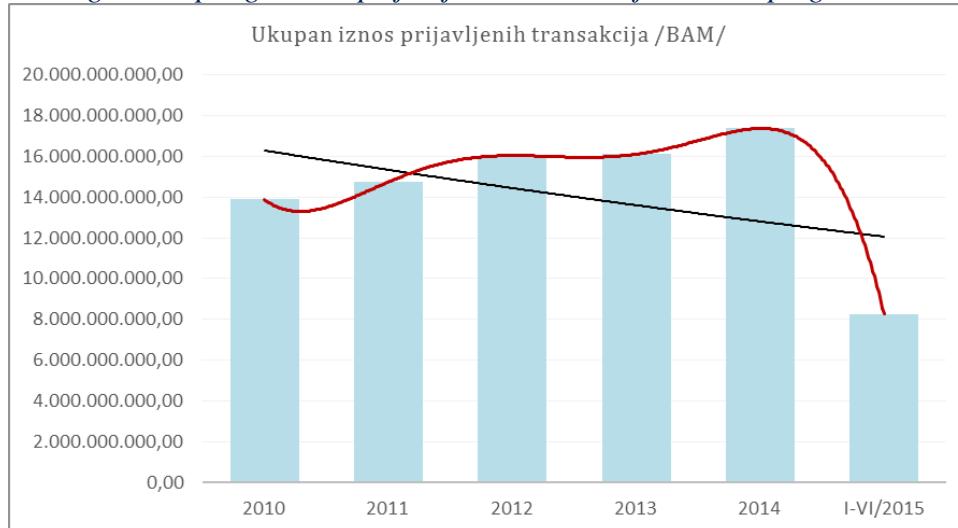
Obveznici propisani Zakonom o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti (u daljem tekstu: Zakon) dužni su provoditi mjere za otkrivanje i sprečavanje pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti. U bazama podataka FOO-a registrirani su obveznici kako iz finansijskog tako i nefinansijskog sektora.

Transakcije koje se na osnovu zakona prijavljuju FOO-u jesu sumnjive transakcije, klijenti ili osobe, te gotovinske transakcije i povezane gotovinske transakcije. Sve prijavljene transakcije od obveznika evidentiraju se i obrađuju u AMLS bazi podataka, koja predstavlja osnovnu bazu podataka FOO-a po svim otvorenim i zaduženim predmetima rada, kao i zahtjevima za provjere baza podataka. Prema statističkim podacima iz AMLS-a, tokom prvog polugodišta 2015. godine zaprimljene su 184.873 prijave transakcija u ukupnom iznosu od 8.252.438.069,91 KM.

Pregled ukupnog broja prijavljenih transakcija FOO-u po godinama

Pregled ukupnog iznosa prijavljenih transakcija FOO-u po godinama

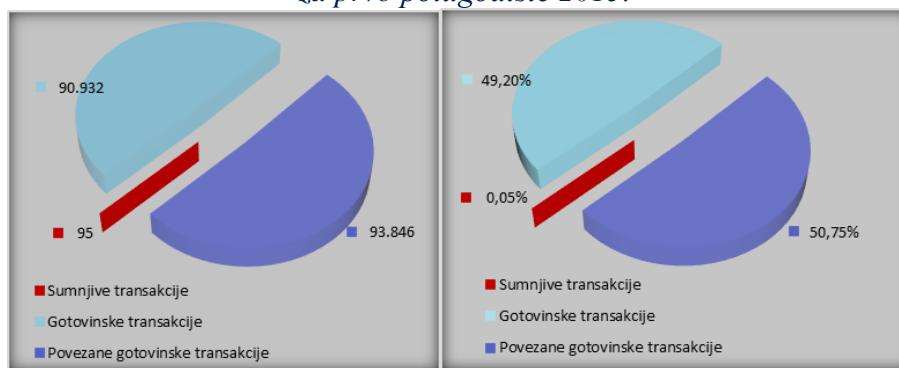
Na osnovu analize statističkih podataka o broju prijavljenih transakcija proteklih pet godina, može se zaključiti da raste broj ukupnih prijava transakcija od obveznika, uključujući i proporcionalan porast ukupne vrijednosti prijavljenih transakcija.

Sektorom finansijskih usluga u BiH dominiraju banke koje čine oko 87% ukupnog finansijskog sektora. Drugi učesnici u finansijskom sektoru su osiguravajuća društva i društva za reosiguranja (4,86%), investicioni fondovi (3%), mikrokreditne organizacije (2,65%) i leasing društva (2,36%).

U skladu s tim, najznačajniji obveznici koji prijavljuju transakcije FOO-u jesu banke, kojih sa aspekta provođenja mjera za otkrivanje i sprečavanje pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti u BiH trenutno ima aktivnih 27.

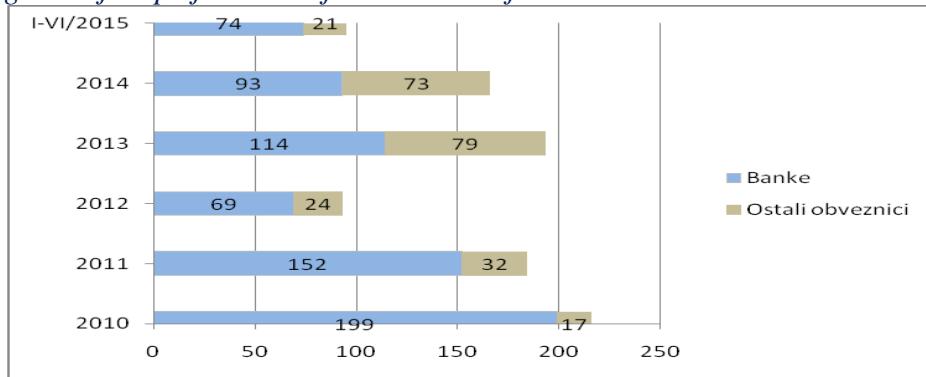
Prema evidencijama FOO-a, od ukupnog broja prijavljenih transakcija tokom prvih šest mjeseci 2015. godine, 95 prijava odnosi se na sumnjive transakcije u ukupnom iznosu od 9.558.418,23 KM.

Udio sumnjivih transakcija u ukupnom broju prijavljenih transakcija za prvo polugodište 2015.

Analiza strukture obveznika koji su prijavljivali sumnjive transakcije pokazuje da su od ukupno prijavljenih 95 sumnjivih transakcija banke prijavile 74 transakcije, a ostali obveznici 21.

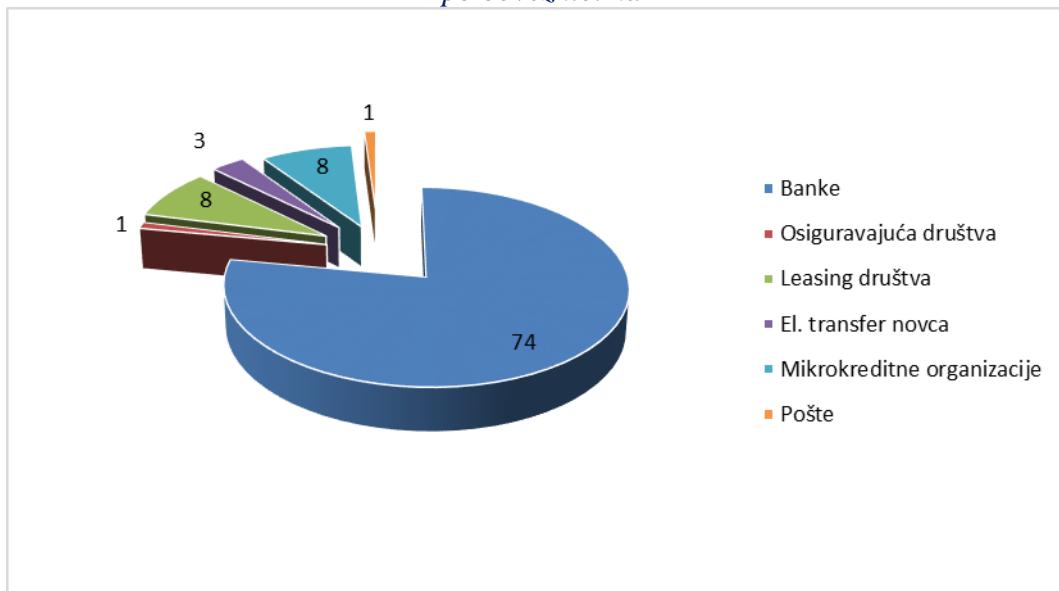
Pregled udjela prijava sumnjivih transakcija FOO-u od banaka i ostalih obveznika

Ostali obveznici u svojim prijavama okarakterizirali su ukupno 21 transakciju kao sumnjivu u ukupnom iznosu od 399.675,98 KM, i to:

- leasing društva osam,
- mikrokreditne organizacije osam,
- elektronski transfer novca tri,
- osiguravajuća društva jednu, te
- pošte jednu.

Grafički prikaz sumnjivih transakcija prijavljenih u prvom polugodištu 2015. godine po obveznicima

IV. ANALITIČKO-OBAVJEŠTAJNE AKTIVNOSTI

Analitičko-obavještajne aktivnosti FOO-a podrazumijevaju primanje, zahtijevanje, prikupljanje i analiziranje informacija, podataka i dokumentacije, prvenstveno u vezi sa sumnjivim transakcijama koje FOO-u dostavljaju banke i drugi obveznici, te analitičku procjenu drugih prijava transakcija za koje se ocijeni da postoje razlozi za sumnju na pranje novca ili finansiranje terorističkih aktivnosti u zemlji ili inostranstvu.

Također, u okviru propisanih nadležnosti Analitički odsjek FOO-a vrši analitičku obradu informacija, podataka i dokumentacije i na osnovu zahtjeva stranih finansijsko-

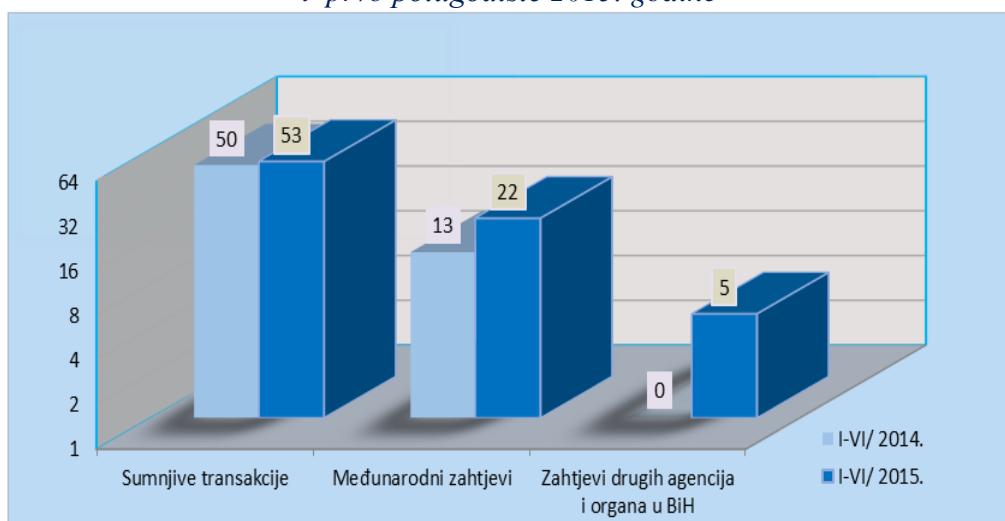
obavještajnih jedinica ukoliko se navedene informacije mogu povezati s pranjem novca ili finansiranjem terorističkih aktivnosti.

FOO razmjenjuje relevantne analitičko-obavještajne informacije, podatke i dokumentaciju i sa nadležnim institucijama i agencijama u BiH i postupa po istima.

Tokom prvih šest mjeseci 2015. godine FOO je započeo analitičko-obavještajne aktivnosti na ukupno 80 novih predmeta, koji se po izvoru informacija mogu podijeliti na:

- 53 predmeta pokrenuta na osnovu sumnjičivih transakcija;
- 22 predmeta otvorena na osnovu međunarodnih zahtjeva;
- pet predmeta otvorenih po međuagencijskoj ili međuinsticunalnoj saradnji.

Uporedni pregled broja novootvorenih predmeta za prvo polugodište 2014. godine i prvo polugodište 2015. godine

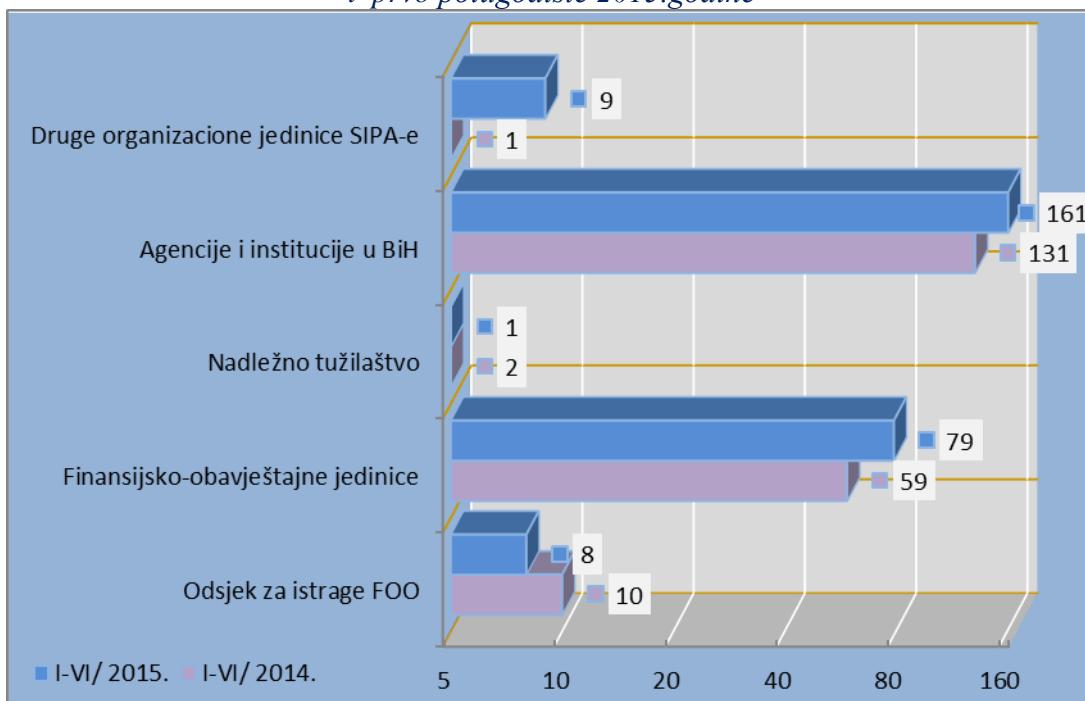

Pored navedenih predmeta, Analitički odsjek FOO-a tokom izvještajnog perioda postupao je i po predmetima iz ranijeg perioda, što je rezultiralo zaprimanjem, sačinjavanjem i razmjenom 258 informacija prema različitim izvorima.

Po strukturi ove informacije razvrstavamo na:

- osam finansijsko-obavještajnih analiza proslijedenih Odsjeku za istrage FOO-a;
- 79 finansijsko-obavještajnih analiza i informacija od stranih finansijsko-obavještajnih jedinica i prema stranim finansijsko-obavještajnim jedinicama;
- 161 finansijsko-obavještajna informacija od nadležnih policijskih, pravosudnih, poreskih i drugih organa i/ili institucija i za nadležne policijske, pravosudne, poreske i druge organe i/ili institucije;
- jedna finansijsko-obavještajna analiza i informacija nadležnom tužilaštvu;
- devet finansijsko-obavještajnih analiza i informacija proslijedenih drugim organizacionim jedinicama SIPA-e (Kriminalističko-istražni odjel i regionalni uredi SIPA-e).

*Uporedni pregled broja razmijenjenih informacija za prvo polugodište 2014.
i prvo polugodište 2015.godine*

V. ISTRAŽNE AKTIVNOSTI

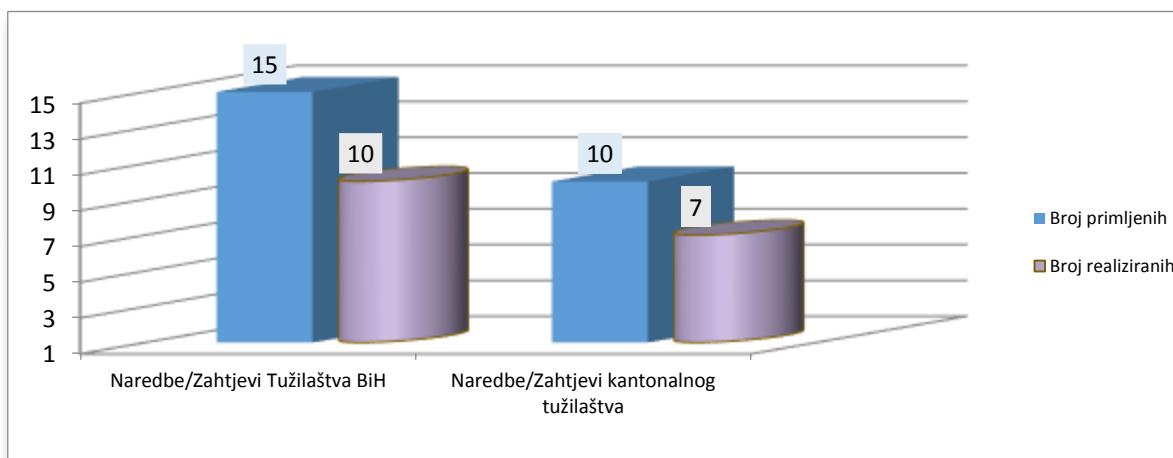
FOO može biti uključen u sve značajnije istrage organiziranog kriminala i imovinski motiviranih krivičnih djela u BiH pružanjem raspoloživih i/ili prikupljenih podataka, vršenjem složenih finansijskih analiza, pružanjem stručne podrške tužiocima radom u istražnim timovima ili neposrednim vođenjem segmenta istrage koji se odnosi na pranje novca ili finansiranje terorističkih aktivnosti.

U izvještajnom periodu istražne aktivnosti bile su usmjerenе na postupanje po 32 istražna predmeta, od čega je 11 započeto u izvještajnom periodu, a 21 je iz prethodnog perioda. Zaprimljena je 21 naredba, od kojih je 13 od Tužilaštva BiH, osam od kantonalnih tužilaštava, a četiri naredbe prenesene su iz prethodne godine.

Pregled broja primljenih i realiziranih naredbi i zahtjeva za prvo polugodište 2015. godine

	I-VI/2015.				
	Broj primljenih naredbi	Broj realiziranih naredbi	Broj izvještaja o provedenoj FI	Broj izvještaja o preduzetim mjerama i radnjama	Broj obavještenja
Naredbe/Zahtjevi Tužilaštva BiH	15	10	1	7	2
Naredbe/Zahtjevi kantonalnog tužilaštva	10	7	1	4	2
Ukupno	25	17	2	11	4

Grafički prikaz broja primljenih i realiziranih naredbi i zahtjeva za prvo polugodište 2015. godine

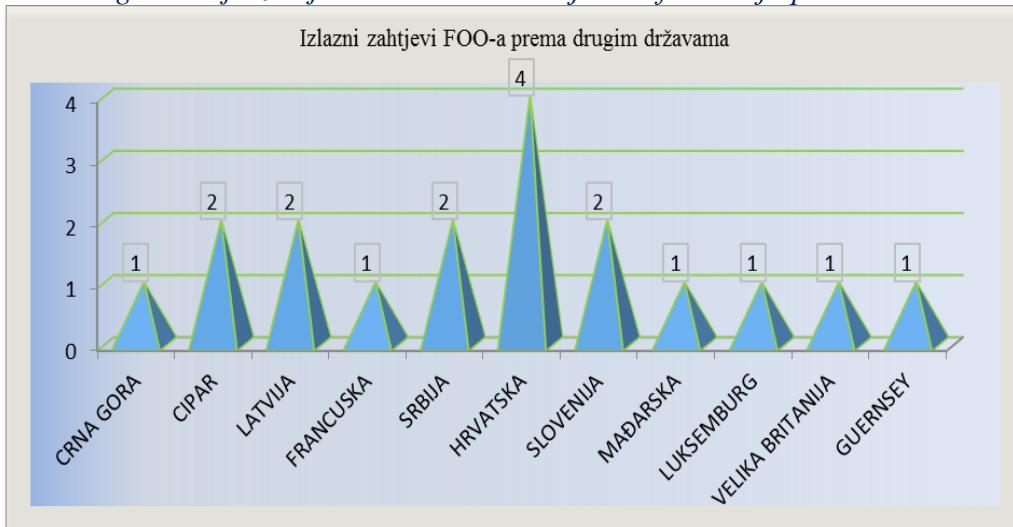
VI. MEĐUNARODNA SARADNJA

VI. A. MEĐUNARODNA RAZMJENA INFORMACIJA I EGMONT GRUPA

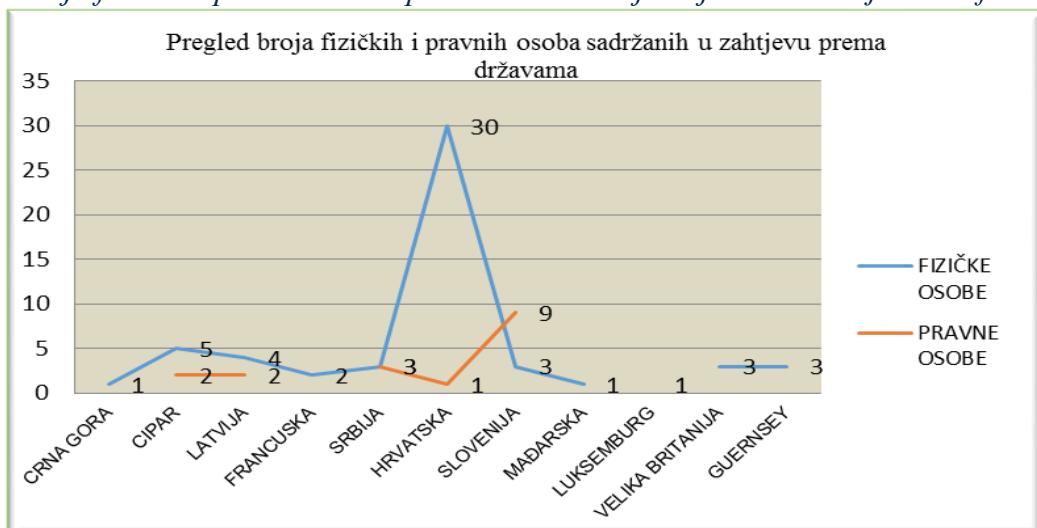
Prema zakonskim odredbama jedna od važnih funkcija FOO-a je i međunarodna razmjena informacija, podataka i dokumentacije. FOO može zahtijevati informacije, podatke i dokumentaciju od stranih finansijsko-obavještajnih jedinica (u daljem tekstu: FOJ), stranih organa za provođenje zakona, tužilačkih ili upravnih organa, kao i međunarodnih organizacija uključenih u sprečavanje pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti. Međunarodna razmjena informacija, podataka i dokumentacije sa FOJ-ima odvija se, prvenstveno, putem zaštićene web stranice članica Egmont grupe FOJ-a u svijetu. Egmont grupa predstavlja svjetsku mrežu FOJ-a. Osnovana je 1995. godine kao neformalno udruženje FOJ-a, čija je uloga jačanje i koordinacija internacionalne saradnje FOJ-a širom svijeta, u smislu razmjene finansijsko-obavještajnih podataka, a prema principima koji se definiraju na nivou Grupe kao i najboljim praksama u oblasti pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti. FOO SIPA-e, kao finansijsko-obavještajna jedinica BiH, primljeno je u članstvo Egmont grupe 29.06.2005. godine.

Tokom prvih šest mjeseci 2015. godine, FOO je uputilo 18 zahtjeva prema 11 država. Zahtjevima su traženi potrebni podaci za 55 fizičkih i 18 pravnih osoba.

Pregled broja zahtjeva FOO-a za razmjenu informacija po državama

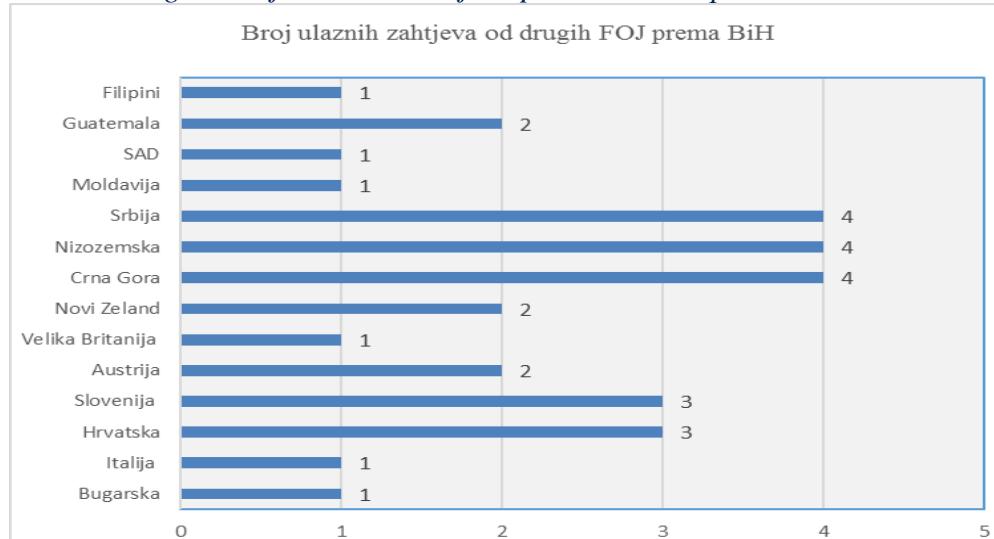

Pregled broja fizičkih i pravnih osoba po državama o kojima je FOO zahtijevalo informacije

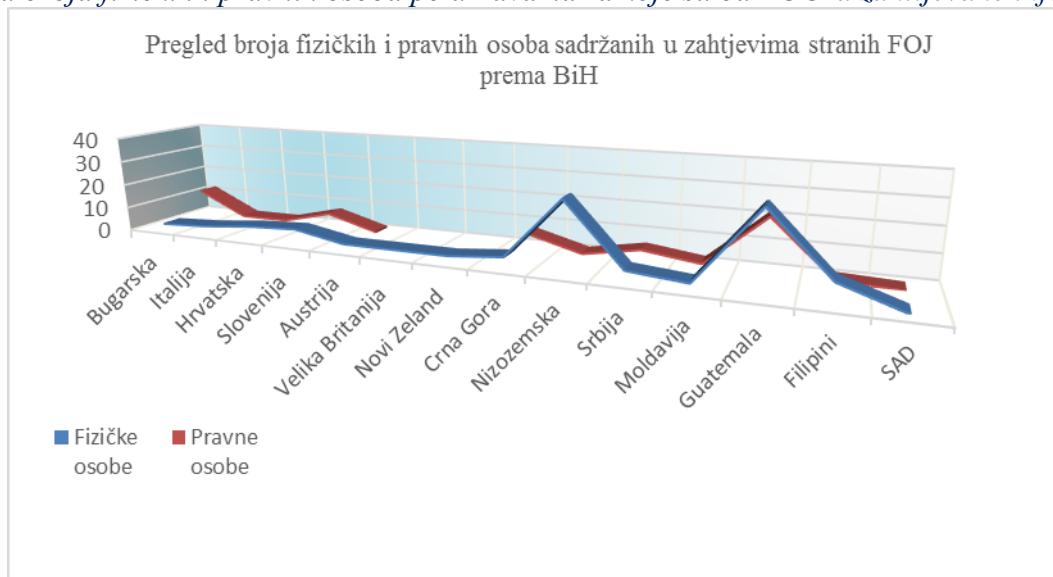

FOO može dostavljati informacije, podatke i dokumentaciju prikupljenu u BiH drugim FOJ-ima na njihov zahtjev ili na vlastitu inicijativu. Takvih zahtjeva u prvom polugodištu 2015. godine zaprimljeno je 30 od 14 država i uključivali su razmjenu obavještajnih podataka za 99 fizičkih osoba i 62 pravne.

Pregled broja ulaznih zahtjeva prema FOO-u po državama

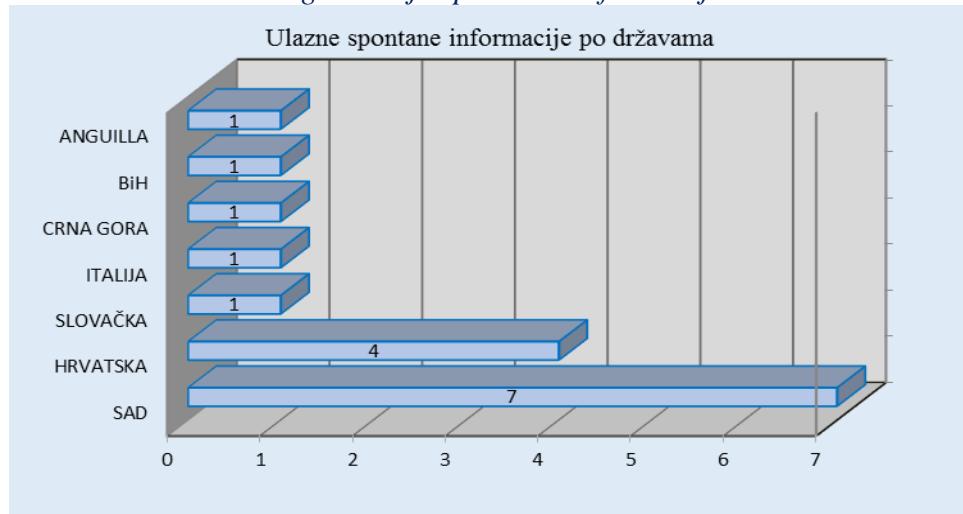

Pregled broja fizičkih i pravnih osoba po državama za koje su od FOO-a zahtijevane informacije

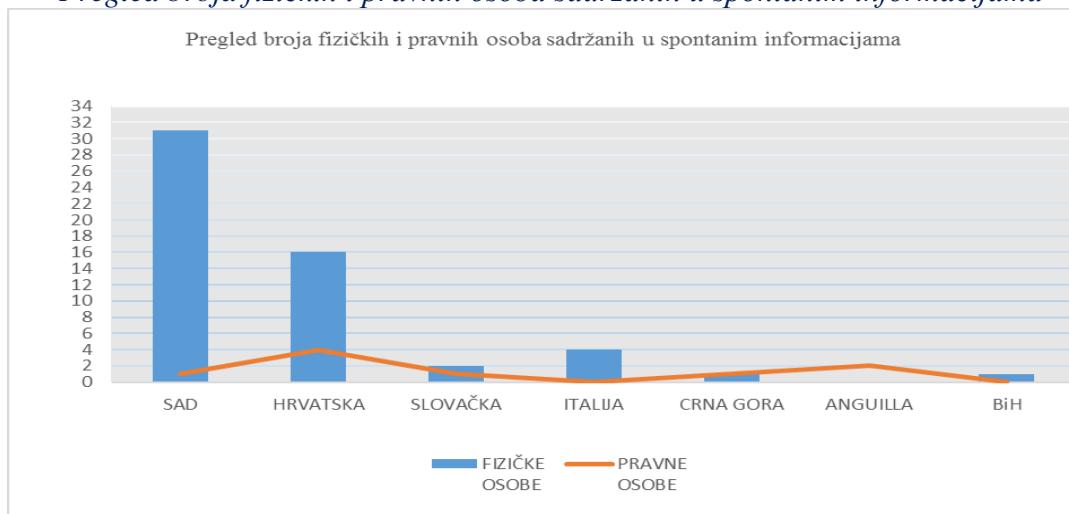

FOO je u prvom polugodištu 2015. godine zaprimio i 15 tzv. spontanih informacija od šest država, te je uputio jednu takvu informaciju. Ove vrste informacija u sedam slučajeva povezivale su se sa sumnjom na krivična djela finansiranja terorističkih aktivnosti, dok su se ostali slučajevi povezivali sa sumnjom na krivična djela pranja novca. Isti su sadržavali podatke o 55 fizičkih i devet pravnih osoba.

Pregled broja spontanih informacija

Pregled broja fizičkih i pravnih osoba sadržanih u spontanim informacijama

VI. B. MONEYVAL

BiH je članica MONEYVAL-a. MONEYVAL je poseban odbor stručnjaka Vijeća Evrope, koji je zadužen za praćenje provođenja mjera za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti, a osnovan je 1997. godine. MONEYVAL funkcioniра по principu uzajamnih procjena država članica prema metodologiji i standardima FATF – međunarodnog tijela koje postavlja standarde za borbu protiv pranja novca i finansiranja terorizma.

Vijeće ministara BiH imenovalo je 14. maja 2015. godine MONEYVAL delegaciju BiH, a za šefa Delegacije imenovan je predstavnik FOO-a.

U novembru 2014. godine tim stručnjaka MONEYVAL-a boravio je u BiH u sklopu 4. kruga uzajamne procjene za BiH. U izvještajnom periodu preduzimane su aktivnosti pripreme informacija, podataka i dokumentacije za 4. krug uzajamne procjene. Predstavnik FOO-a, kao predsjedavajući, koordinira rad Radne grupe institucija BiH za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti, u okviru koje su izvršene sve pripremne aktivnosti za

predsastanak sa MONEYVAL timom stručnjaka u vezi sa Nacrtom izvještaja za 4. krug evaluacije za BiH. Ovom predsastanku prethodila su četiri sastanka Radne grupe, u okviru kojih je dogovorena i realizirana izrada komentara i prikupljanje i dostavljanje relevantne pravne regulative u vezi sa Nacrtom izvještaja za 4. krug uzajamne procjene.

U periodu 15-17. juna 2015. godine, u Strazburu u Francuskoj, održan je predsastanak Delegacije BiH sa MONEYVAL timom stručnjaka. Na sastanku je raspravljano o svim relevantnim pitanjima iz Nacrta izvještaja, a s ciljem izrade finalnog Izvještaja za 4. krug uzajamne procjene za BiH, koji treba biti predstavljen, razmatran i usvojen u septembru 2015. godine na 48. Plenarnoj sjednici MONEYVAL-a, te javno objavljen u oktobru 2015. godine.

VII. TIPOLOGIJE PRANJA NOVCA

Tipologije pranja novca predstavljaju trendove, metode i tehnike koje “perači” novca primjenjuju, a koje u određenom periodu imaju neke zajedničke karakteristike. Sa aspekta borbe protiv pranja novca, formirane tipologije rezultat su primjene određenih pokazatelja za prepoznavanje sumnjivih transakcija i klijenata, odnosno za njihovu provjeru i potvrdu u praksi.

Uočene tipologije ukazuju na neophodnost izrade analize rizika kako bi se na što efikasniji način preventivno djelovalo u slučaju prepoznavanja bitnih elemenata. Otežavajuća okolnost, ali i izazov za razvijanje sistema protiv pranja novca, je to što je pranje novca „pojava u kretanju“, koja se neprekidno razvija. „Perači“ novca, usavršavajući i primjenjujući nove tehnike i modalitete, čine ovaj proces složenijim i komplikovanijim za otkrivanje, a time i težim za dokazivanje postojanja ovog krivičnog djela.

Na osnovu raspoloživih podataka, informacija, dokumentacije i prijavljenih sumnjivih transakcija od strane obveznika iz Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti za period 01.01-30.06.2015. godine uočeni su trendovi u novčanim transferima koji se odvijaju u finansijskom sektoru BiH, kao i novčanim transferima iz BiH i prema BiH. Prijave sumnjivih transakcija iz bankarskog sektora ukazuju da je poreska utaja još uvjek krivično djelo visokog rizika za pranje novca. Najveći broj prijava odnosi se na određene elemente poreske utaje, potom slijedi sumnja u kontrolirano namještene pravne poslove i podizanje gotovine sa računa na osnovu fiktivne poslovne dokumentacije. Također, postoje i prijave koje se odnose na sumnju u gotovinska sredstva evidentirana na računima fizičkih osoba i sa njima povezanih privrednih subjekata. Naime, na računima su uočene značajne sukcesivne uplate gotovine nepoznatog porijekla. Na osnovu prikupljenih podataka (npr. o imovini i poslovnim aktivnostima) nije se moglo zaključiti da novac evidentiran na računima fizičkih osoba potiče od prihoda iz poslovnih aktivnosti ili iz nekih drugih poznatih izvora sredstava.

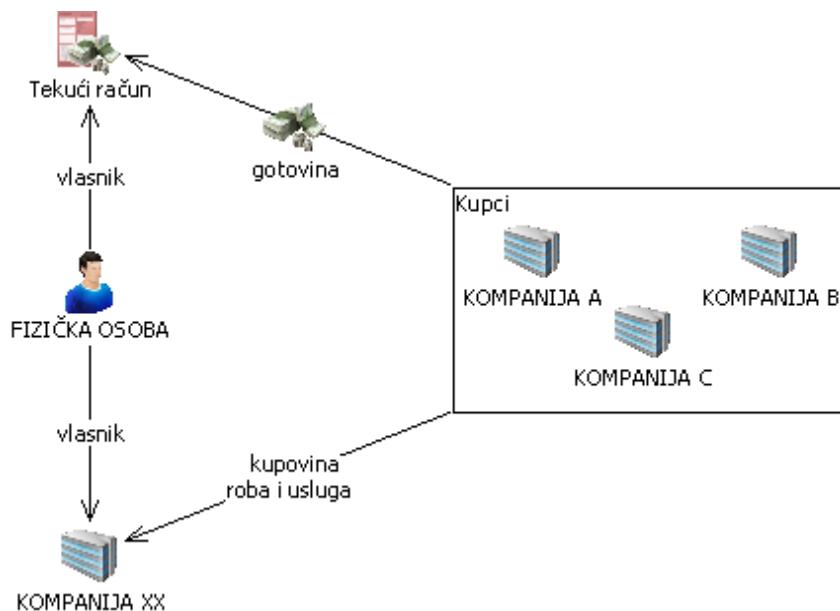
Kada je riječ o analizi izvora sredstava na računima pravnih subjekata, na sumnju u pranje novca ukazale su određene transakcije uplata po osnovu zajma, pozajmica osnivača za likvidnost preduzeća i u manjem broju po osnovu pologa pazara, gdje se nije moglo zaključiti da su uplaćena sredstva zaista bila namijenjena razvoju ili održanju poslovnih aktivnosti, tako da se postavljalo pitanje o motivima osnivača za izvršenje ovih uplata.

Povećao se i broj prijava koje indirektno ukazuju na razne vrste prevara, od krađe identiteta, lažiranja isprava, do zloupotrebe ovlasti, zloupotrebe platnih kartica itd.

SLUČAJ 1.

Osnivač i vlasnik kompanije koristi vlastiti tekući račun kod poslovne banke u BiH za gotovinsku naplatu potraživanja od kupaca (pravnih subjekata) u ime svoje kompanije. Slijedi ubrzano podizanje gotovine sa tekućeg računa, te se na ovaj način vrši preusmjeravanje novčanih prihoda ostvarenih prodajom, odnosno realizacijom roba i usluga. Navedena sredstva uplaćuju se na račun vlasnika umjesto da se uplaćuju na transakcijski račun kompanije XX, te se na ovaj način pokušava prikriti trag za osnovicu plaćanja direktnih i indirektnih poreza, čime sebi vlasnik pribavlja protivpravnu novčanu korist.

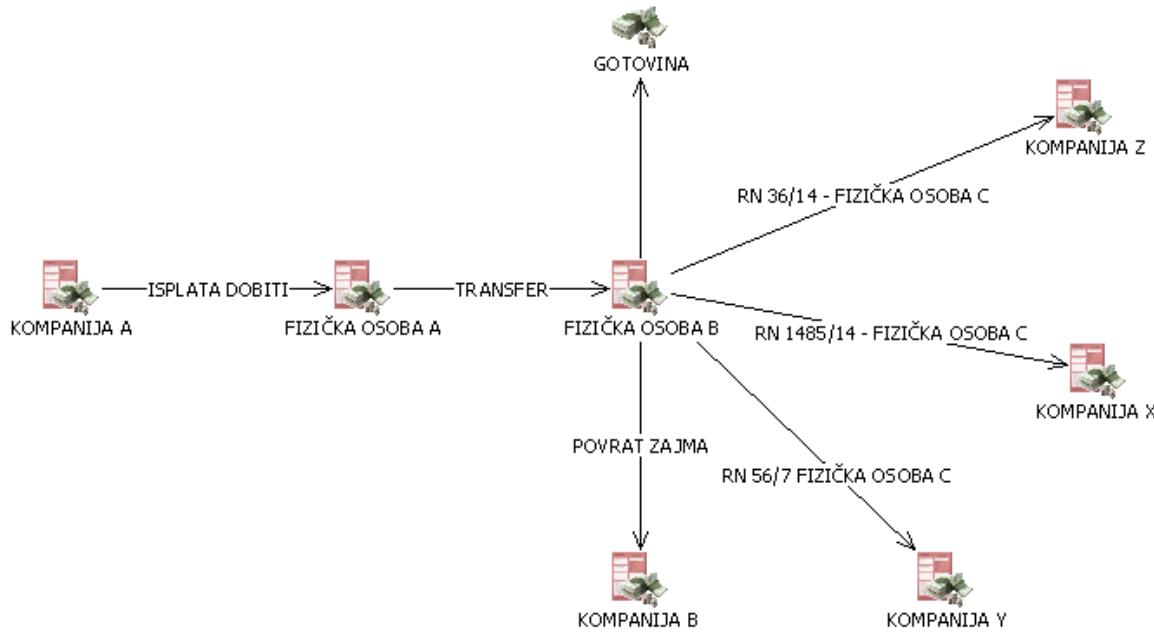
U navedenim radnjama postoji sumnja da se radi o počinjenju predikatnog krivičnog djela utaja poreza (direktni i indirektni porez) i produženog krivičnog djela pranje novca.

SLUČAJ 2.

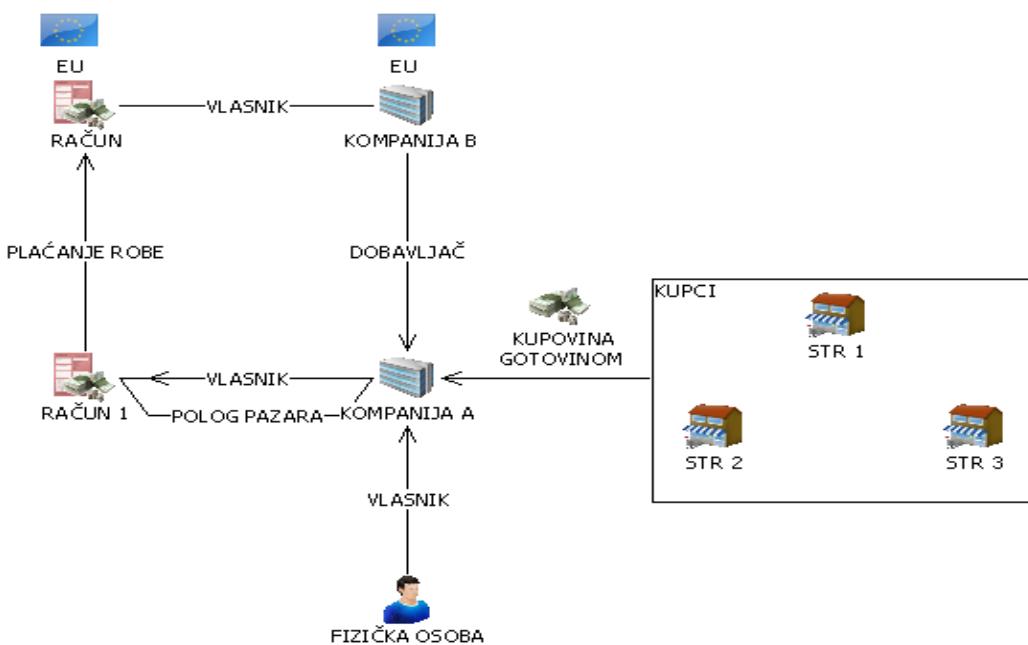
Kompanija A vrši transfer novčanih sredstava na tekući račun fizičke osobe A po osnovu isplate dobiti. Isti dan novčana sredstva se prebacuju na račun fizičke osobe B, koja se potom dijelom gotovinski podiže, a ostatak novčanih sredstava usmjerava se na račune više kompanija po osnovu povrata zajma i plaćanja po računima za fizičku osobu C.

Kompanija A i fizička osoba B dovode se u vezu sa više kompanije koje su dobavljači javnih preduzeća, te postoji sumnja da se kompanija A koristi za izvlačenje novčanih sredstava iz javnih preduzeća.

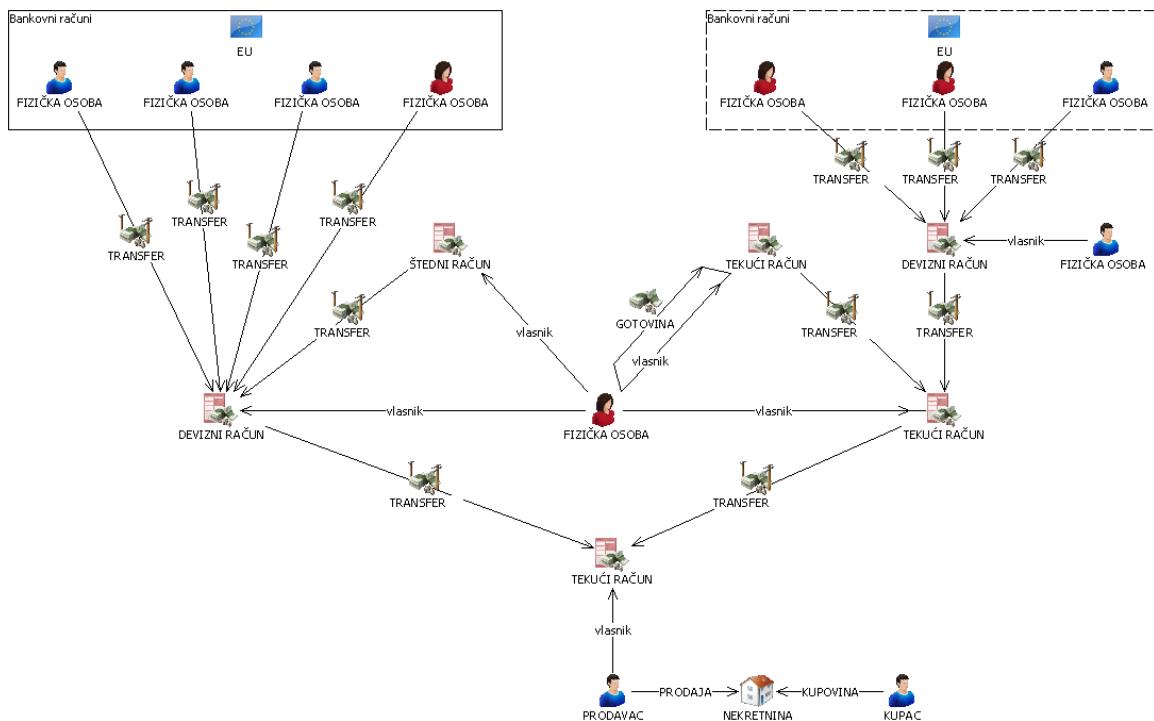
SLUČAJ 3.

Kompanija A vrši uvoz obuće iz zemlje Evropske unije od ino dobavljača kompanije B, koju prodaje kupcima u BiH. Naplata potraživanja obavља se u gotovini umjesto bezgotovinski sa računa na račun. Za navedenu prodatu robu kompanija izdaje fakture kupcima po veleprodajnim cijenama, a naplatu vrši u gotovini po maloprodajnim cijenama, s ciljem prikazivanja manje osnovice za PDV. Razliku između maloprodajne i veleprodajne cijene osnivač kompanije A zadržava za sebe i plasira dalje u finansijske tokove (polaže manje iznose na račune kod druge banke, kupuje pokretnu i nepokretnu imovinu i sl.). U ovom slučaju postoji sumnja da je počinjeno krivično djelo utaja poreza i produženo krivično djelo pranje novca.

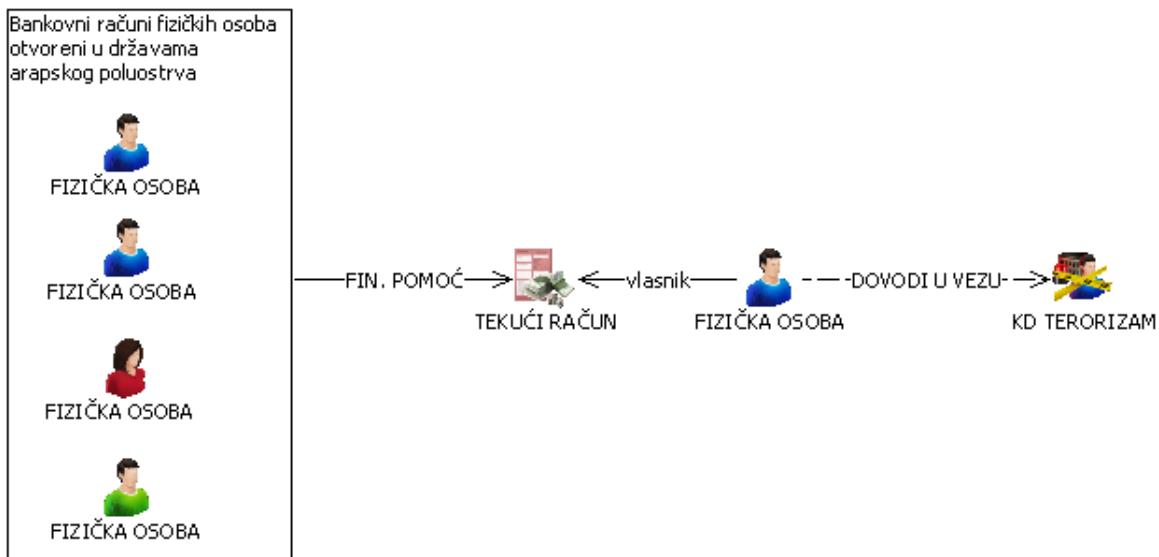
SLUČAJ 4.

Kompanija A vrši transfer novčanih sredstava na tekući račun fizičke osobe A po osnovu isplate dobiti. Isti dan novčana sredstva se transferiraju na račun fizičke osobe B, koja ih dijelom gotovinski podiže. Ostale uplate na račun od više fizičkih osoba iz inostranstva na račun fizičke osobe u BiH dalje se transferiraju na račun prodavača po osnovu plaćanja nekretnine za treću osobu. Postoji sumnja da isti preko bankovnih računa saradnika/prijatelja/rodbine plasira nelegalno stekena novčana sredstva u finansijski sistem BiH, a s ciljem kupovine nekretnina u BiH.

SLUČAJ 5.

Bezgotovinski novčani ino prilivi koje je izvršilo više fizičkih osoba sa tekućih računa otvorenih kod banaka u državama arapskog poluostrva, sa svrhom „finansijska pomoć”, na tekući račun fizičke osobe u BiH, koja se povezuje sa osobom koja se dovodi u vezu sa terorizmom. Imajući u vidu da se korisnik navedenih sredstava indirektno dovodi u vezu sa terorizmom, iskazana je sumnja da se navedena novčana sredstva koriste u svrhu finansiranja terorističkih aktivnosti.

VIII. PROCJENA BUDUĆIH TRENOVA

Na osnovu procjene FOO-a, i u narednom periodu očekuje se posvećenost obveznika transakcijama „visokog“ rizika koje se povezuju s trgovanjem virtuelnim novcem putem interneta, s obzirom na to da je to za BiH tržište nedovoljno istražena i regulirana oblast i daje širok prostor za nove načine ulaganja novca stečenog iz nelegalnih aktivnosti. Navedeno trgovanje odlikuje nedostatak pravne regulative i nadzora nad istim, kao i visok stepen anonimnosti.

Pojačanu pažnju treba posvetiti i raznim vidovima igara na sreću i subjektima koji se bave djelatnošću organiziranja igara na sreću. Nedovoljan nadzor drugih nadležnih organa u kontroli ove oblasti ostavlja dovoljno prostora za zloupotrebu istog.

Oblast javnih nabavki i novčane transakcije povezane sa nabavkom roba i usluga treba da budu predmet pojačanog nadzora i analize.

Transakcije na osnovu konsultantskih i marketinških usluga, te usluge istraživanja i razvoja predstavljaju lak način za raslojavanje i integriranje „prljavog“ novca, jer im je teško utvrditi realnu tržišnu cijenu i da li je zaista došlo do realizacije poslova koji se odnose na usluge, zato što se radi o međunarodnim transakcijama, najčešće povezanim sa „off-shore“ zemljama. Samo pojačana pravna regulativa i „agresivnija“ kontrola tržišta mogu urediti ovu oblast.

Prodaja nekretnina za gotov novac i uplate novčanih sredstava na lične račune investitora ili preduzetnika ostaju i dalje predmet rasprave. Stvarni novac se ne identificira kroz bankarski sektor, što dovodi do prikrivanja porijekla novčanih sredstava i stvarnih vlasnika nekretnina.

Poseban pristup zaslužuju i gotovinske uplate u kratkom vremenskom periodu i u značajnom iznosu, naročito kada se radi o deviznim sredstvima. Gotovinske uplate sa svrhom pozajmice osnivača i zajmovi često se koriste za prikrivanje novčanih sredstava za robu prodatu „nacrno“ i ove transakcije je uvijek potrebno dodatno analizirati.

Prenos novca sa „off-shore“ destinacija u vidu zajmova, raznih vrsta kreditnih aranžmana i osnivačkog kapitala treba da bude predmet pojačane pažnje i u budućem periodu, naročito kada se sumnja u stvarne vlasnike kompanija registriranih na tzv. „rajskim destinacijama“.

Nelegalna trgovina i krijumčarenje robe visoke vrijednosti (luksuzne robe) značajan su izvor „prljavog“ novca u BiH. Navedene aktivnosti treba uvijek dodatno pratiti i tržište luksuzne robe treba da bude pod pojačanim nadzorom.

Analiza novčanih transakcija sa inostranstvom, naročito po osnovu pomoći i nasljedstva, često se koristi za plaćanja robe koja je uvezena na nelegalan način iz inostranstva, što treba biti smatrano kao transakcije visokog rizika.

Neuređena oblast trgovine zlatom ostavlja značajan prostor za manipulacije. Kupovina lomljenog zlata od strane organiziranih kriminalnih grupa, nelegalan prenos preko granice, krijumčarenje zlatnog nakita i dalja preprodaja, kao i otkup zlata preko lanaca zlatara i mjenjačnica aktivnosti su kojima treba posvetiti značajnu pažnju.

„Fiktivni“ pravni poslovi s ciljem izvlačenja novčanih sredstava sa računa kompanija i zloupotreba šifre plaćanja – promet roba i usluga, s ciljem prikrivanja stvarne svrhe transfera sredstava između osoba, način je koji često koriste subjekti koji imaju namjeru da ovako ostvare nelegalnu korist i izvuku novac sa računa. Procjena je da će se ovaj vid fiktivnog poslovanja nastaviti i u narednom periodu.

Posebnu pažnju treba obratiti i na trgovinu robom „nacrno“ gdje i dalje postoji isti „modus operandi“. Naime, subjekti uvoze i prodaju robu „nacrno“, a nakon toga novac za plaćanje uvezene robe transferiraju sa ličnih računa, navodeći kao osnov plaćanja, npr. „pomoći članu porodice“ ili slično. Ove transakcije najčešće se vrše prema NR Kini i uglavnom su fizičke osobe vlasnici pravnih osoba.

Značajno je posvetiti pažnju i transakcijama manjeg opsega i brzim transferima, koji mogu biti značajni za finansiranje organizatora i posrednika za prevoz i skladištenja opojnih droga u BiH, ako se uzme u obzir činjenica da se BiH zbog svog strateškog položaja nalazi na tzv. „balkanskoj ruti“ i da je tranzitna zemlja za transport opojnih droga iz Azije i Južne Amerike u Evropu. Ponekad te vrste transakcija samo predstavljaju svojevrsne prenose informacija između počinilaca krivičnih djela.

FOO će nastaviti analizirati situaciju i pratiti sve trendove iz domena svoje nadležnosti i u skladu s tim prilagođavati svoje aktivnosti, a sve s ciljem da se pranje novca i finansiranje terorističkih aktivnosti svede na najmanju moguću mjeru.

KORISNI LINKOVI

SIPA	www.sipa.gov.ba
Ministarstvo sigurnosti BiH	www.msb.gov.ba
Vijeće ministara BiH	www.vijeceministara.gov.ba
Parlamentarna skupština BiH	www.parlament.ba
Centralna banka BiH	www.ccbh.ba
Pravosuđe BiH	www.pravosudje.ba
Visoko sudsko i tužilačko vijeće BiH	www.hjpc.pravosudje.ba
Tužilaštvo BiH	www.tuzilastvobih.gov.ba
Sud BiH	www.sudbih.gov.ba
Uprava za indirektno oporezivanje	www.uino.gov.ba
Granična policija BiH	www.gp.gov.ba
Obavještajno-sigurnosna agencija BiH	www.osa-oba.gov.ba
Agencija za državnu službu BiH	www.ads.gov.ba
Federalno tužilaštvo Federacije BiH	www.ft-fbih.pravosudje.ba
Republičko tužilaštvo Republike Srpske	www.rt-rs.pravosudje.ba
Tužilaštvo Brčko distrikta BiH	www.jt-brckodistriktbih.pravosudje.ba
Agencija za bankarstvo Federacije BiH	www.fba.ba
Agencija za bankarstvo Republike Srpske	www.abrs.ba
Agencija za posredničke, informatičke i finansijske usluge – APIF	www.apif.net
Centar za edukaciju sudija i tužilaca u FBiH	www.fbih.cest.gov.ba
Centar za edukaciju sudija i tužilaca u RS	www.rs.cest.gov.ba
Federalna uprava policije	www.fup.gov.ba
Ministarstvo unutrašnjih poslova Republike Srpske	www.mup.vladars.net
Poreska uprava Federacije BiH	www.pufbih.ba

Poreska uprava Republike Srpske	www.poreskaupravars.org
Poreska uprava Brčko distrikta BiH	www.bdcentral.net/index.php/ba/institucije/direkcija-za-finansije/poreska-uprava
MONEYVAL	www.coe.int/moneyval
FATF	www.fatf-gafi.org
Egmont grupa	www.egmontgroup.org
Vijeće Evrope	www.bhww.coe.int
Evropska unija	www.europa.eu
INTERPOL	www.interpol.int
ICITAP	www.justice.gov/criminal-icitap
Razvojni program Ujedinjenih naroda	www.ba.undp.org
Međunarodni monetarni fond	www.imf.org
Svjetska banka	www.worldbank.org